

Spoločné pripomienky Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík do verejnej konzultácie k návrhu výzvy na predloženie ponúk do výberového konania na vydanie individuálnych povolení na používanie frekvencií z frekvenčného pásma 900 MHz a 2100 MHz formou elektronickej aukcie zo dňa 21.8.2023.

v Bratislave dňa 21.09.2023

Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS) a Inštitút pre výskum sociálno-ekonomických rizík (IVRA) spracovali spoločné pripomienky v rámci verejnej konzultácie Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „Úrad“) k výzve na predloženie ponúk do výberového konania na vydanie individuálnych povolení na používanie frekvencií z frekvenčného pásma 900 MHz a 2100 MHz formou elektronickej aukcie (ďalej aj ako „aukcia“), ktorú Úrad vyhlásil dňa 21.8.2023 na webovom sídle Úradu¹.

Na úvod by JDS a IVRA radi zdôraznili, že sa jedná o už druhú verejnú konzultáciu k tej istej aukcii, pričom prvú verejnú konzultáciu, ktorú Úrad vyhlásil už 28.6.2023, a v ktorej JDS a IVRA podali pripomienky k 31.7.2023, Úrad bezdôvodne zrušil bez jej vyhodnotenia. Následne Úrad predložil do druhej verejnej konzultácie podmienky aukcie, ktoré sú v pre JDS a IVRA zásadných bodoch prakticky nezmenené.

Výdavky na mobilné komunikačné služby sú v Slovenskej republike neprimerane vysoké², pričom k ich znižovaniu prispel príchod tretieho a následne štvrtého operátora. Túto skutočnosť preukazuje aj nedávna analýza samotného Úradu³, ktorá ukázala, že rozdiely medzi operátormi sú neštandardne veľké. Z analýzy jednoznačne vyplýva, že hlavným motivátorom znižovania cien v SR bol vstup štvrtého operátora⁴, pričom ceny ostatných operátorov „veľkej trojky“ sú spravidla o dosť vyššie. Najviac zákazníkov majú pritom práve operátori z „veľkej trojky“, ktorí účtujú vysoké ceny.

Táto neprimerane vysoká cenová politika operátorov má výrazne negatívny dopad najmä na osoby ohrozené chudobou. Počet týchto osôb, vychádzajúc z údajov Štatistického úradu SR (ďalej len „ŠÚ SR“), ktoré nie v plnej miere zohľadňujú primerane náklady výdaje na mobilné komunikačné služby, predstavuje viac ako 735-tisíc osôb (o 75-tisíc osôb viac ako v predchádzajúcom roku 2021)⁵, z toho viac ako 350 tisíc je seniorov, pričom až 70% chudobných seniorov sú ženy⁶.

¹ Vid': <https://www.teleoff.gov.sk/10807-sk/verejna-konzultacia-z-frekvencneho-pasma-900-mhz-a-2100-mhz/>

² Vid': <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/mobile-and-fixed-broadband-prices-europe-2021>

³ Vid': <https://zive.aktuality.sk/clanok/ETfspGK/stat-porovnal-ceny-slovenskych-operatorov-jeden-dopadol-velmi-zle-rozdiely-su-obrovske-detailne-tabulky/>

⁴ Prípadne kópia jeho portfólia zo strany operátora z „veľkej trojky“, ktorú ale tento operátor predáva pod samostatnou značkou a mimo svojich hlavných predajných kanálov

⁵ Zdroj: ŠÚ SR: EU SILC 2022 - [Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia](#)

⁶ Zdroj: Údaje ŠÚ SR spracované Inštitútom pre výskum sociálno-ekonomických rizík

Základný balík výdavkov občana nevyhnutných pre život ako i pre primeranú sociálnu inklúziu sú výdavky na:

- a) Potraviny a nápoje,
- b) Zdravotnú starostlivosť (najmä lieky a poplatky v ambulanciách),
- c) Bývanie (hypotéky a nájomné bývanie),
- d) Energie (plyn, elektrina aj tuhé palivá),
- e) Služby elektronických komunikácií (najmä mobilné služby).

Služby elektronických komunikácií, s dôrazom na mobilné služby, **predstavujú od čias epidémie COVID-19 esenciálnu službu nevyhnutnú pre ochranu života a zdravia jednotlivca.**

V kontexte pripravovanej aukcie frekvenčného spektra je kľúčovou úlohou štátu zabezpečiť maximálne benefity z predaja frekvenčného spektra. Takýmto benefitom však zďaleka nie je len finančný výnos z aukcie, ktorý navyše štát, ako tomu bolo aj v iných prípadoch počas posledných 3 rokov, minie na nezmyselné opatrenia, ktoré nepomáhajú občanom ohrozeným chudobou. **Samotné frekvenčné spektrum je obmedzený zdroj vo vlastníctve štátu, a preto musia byť podmienky aukčného procesu a samotnej aukcie nastavené tak, aby celkové benefity nebrali do úvahy len vydraženú cenu ale aj ďalšie kvantifikovateľné celospoločenské benefity.**

Medzi takéto celospoločenské kvantifikovateľné benefity patria najmä:

1. Nízka cena poskytovaných služieb, a to predovšetkým pre chudobou ohrozených občanov, ako sú predovšetkým seniori;
2. Záväzné a v čase definované povinné pokrytie dostatočne veľkého a dôsledne vyšpecifikovaného územia poskytovanými službami;
3. Zachovanie vysoko konkurenčného prostredia podporujúceho trvalý inovačný tlak na kvalitu a rôznorodosť služieb operátorov.

V kontexte vyššie uvedeného je nespochybniteľným faktom, že vstup tretieho a neskôr štvrtého mobilného operátora výrazným spôsobom ovplyvnili znižovanie cien poskytovaných služieb na mobilnom trhu ale i produktovú rôznorodosť poskytovaných služieb.

Vnímame, že najmä vstupom štvrtého operátora a jeho agresívnou cenovou politikou sa vytvoril tlak, ktorý znížil ceny ako pre fyzické tak i právnické osoby u všetkých operátorov na mobilnom trhu v Slovenskej republike.

Avšak vyššie uvedené cenové porovnanie Úradu realizované v júli 2023 potvrdzuje, že intervencie zo strany štátu, ktoré umožnili vstup 3 a 4 operátora na trh, nezabezpečili dostatočne vytvorenie v Európskej únii bežného konkurenčného prostredia. **Cenová hladina je stále neprimerane vysoká v porovnaní s krajinami EÚ a podmienky pre všetkých operátorov na trhu nie sú rovnocenné v kontexte možností a podmienok definovaných európskou legislatívou.**

Štát by mal preto aj v pripravovanej aukcii v maximálnej možnej miere využiť všetky možnosti na definovanie takých kritérií, ktoré vhodne zadefinujú podmienky nadobudnutia frekvenčného spektra tak, aby sa zvýšila konkurencieschopnosť, a tým sa dosiahli trvale nízke ceny a vysoká kvalita služieb.

Nižšie uvádzame naše pripomienky:

1. Pripomienka – Sociálny tarif

V požiadavkách aukčného procesu chýba definovanie celospoločensky potrebných podmienok, ktoré by nastavili povinnosť pre všetkých poskytovateľov na trhu ponúknuť plnohodnotné základné balíčky pre vybrané sociálne skupiny osôb ohrozených chudobou podľa presne definovaných a kvantifikovateľných parametrov.

Rast cien na Slovensku dosahuje 20-ročné maximá a z peňažienek najzraniteľnejších ľudí, medzi ktorých patria najmä seniori, ukrajuje čoraz väčšiu časť reálnej kúpyschopnosti. Na ochranu pred stúpajúcimi cenami vlády po celom svete využívajú stropované ceny, nástroje na okresávanie a primeranosť marží či regulované ceny na tovary a služby, ktoré sú tzv. oblasťami verejného záujmu. Ide o tovary a služby, ktoré sú nevyhnutné pre život a nie sú nahraditeľné inou spotrebou.

Na Slovensku uplatňujeme na základné potraviny zníženú sadzbu DPH, stropujeme ceny energií, banky ponúkajú seniorom základný bankový účet zadarmo, zaviedli sme kategóriu liekov s nulovým doplatkom.

V súčasnej digitálnej spoločnosti je už dlhšiu dobu nevyhnutnosťou aj elektronický spôsob komunikácie. Európska komisia v máji 2022 tento trend aj oficiálne potvrdila, keď deklarovala, že *„každý občan v Európe musí mať dôstojný prístup k internetu a digitálnym službám“*.

Nedostatočným prístupom k digitálnym službám sú znevýhodnení najmä seniori, na čo poukazuje aj podiel jednotlivcov využívajúcich internet vo veku 65+ rokov, ktorý v roku 2022 dosiahol len 65,4%. Internet vôbec nepoužíva až 35% slovenských dôchodcov, čo je najviac zo všetkých vekových skupín. Navyše, podľa publikácie ŠÚSR „Zisťovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach 2022“, predplatené mobilné služby využíva len 40% slovenských seniorov.

Pre plnú integráciu seniorov do súčasnej digitálnej spoločnosti je pritom prístup k mobilným službám, vrátane internetu, veľmi dôležitým faktorom. Dôležitosť prístupu k mobilným službám naplno preukázala pandémia COVID-19, kedy boli mobilné služby riešením informovanosti, sociálneho vylúčenia a osamelosti starších ľudí. Inými slovami, seniori musia mať garantovaný prístup k mobilným službám, vrátane internetu, aby sa viac integrovali do spoločnosti, aby bolo možné realizovať celoplošnú krízovú komunikáciu v čase mimoriadnych udalostí ale najmä aby seniori udržiavali spojenie so svojimi príbuznými a priateľmi napriek častokrát veľkej vzdialenosti.

Za základný faktor sprístupnenia mobilných služieb, vrátane internetu, je považovaná cena mobilných zariadení a služieb, ktorá bola, v rámci Zisťovania o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach 2022, uvádzaná ako rozhodujúca charakteristika v 78% prípadoch.

Na základe dostupných dát o priemernej mesačnej spotrebe mobilných služieb je možné konštatovať, že využívanie mobilných služieb sa orientuje na mobilné dátové služby. Kým v roku 2018 bola priemerná mesačná spotreba dát na úrovni 1,2 GB, v roku 2022 je jej nárast takmer 10-násobný a dosahuje 10,9 GB. Priemerný užívateľ mobilných služieb tak spotreboval v priebehu rokov 2018 – 2022 cca 5,6 GB dát mesačne. Pokiaľ ide o počet predplatených volaní a SMS, trendom je poskytovať neobmedzené varianty týchto služieb.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, v prípade dostupných mobilných služieb pre seniorov je potrebné uvažovať so zvýšením dostupnosti mesačných (30 dňových) produktov mobilných služieb, ktoré spĺňajú minimálne kritériá produktového koša „100 volaní a 2 GB dát“.

Orange Slovensko	Slovak Telekom	O2 Slovakia	SWAN (4ka)
8,00 € Funfón SMART = 2 x balík 1 GB + 2 x hlasový balík 100 min	22,00 € paušál T ideál 22	10,00 € Veľká Radosť	11,00 € hlasový balík DVESTOVKA + 2 x dátový balík GIGA

Zdroj: Porovnanie najlacnejších mesačných (30 dňových) produktov mobilných operátorov spĺňajúcich kritériá jednotlivých produktových košov ku dňu 7.7.2023; <https://www.teleoff.gov.sk/najlacnejsie-produkty-mobilnych-operatorov/>

Na základe porovnania cenových úrovní pomocou prepočtu parity kúpnej sily, ktoré pravidelne publikuje Európska komisia v analýze „Mobile and Fixed broadband Prices“, je však potrebné uviesť, že práve mobilné služby patriace do produktového koša „100 volaní a 2 GB dát“ patria medzi cenovo nadpriemerné tak v porovnaní s priemerom EÚ-27, ako aj v rámci skupiny postkomunistických krajín, ktoré sú dnes členmi EÚ.

Navrhujeme preto, aby Úrad zaviazal všetkých mobilných operátorov, ktorí budú na základe výsledku aukcie priamo využívať mobilné technológie na v aukcii pridelovaných frekvenciách frekvenčného spektra 900 MHz aj 2100 MHz, uplatňovať na produkty mobilných služieb produktového koša „100 volaní a 2 GB dát“ jednotnú regulovanú cenu pre osoby poberajúce starobný dôchodok, ktorá sa rovná priemeru cien v 3 krajinách EÚ s najnižšou cenou mobilných služieb v rámci daného produktového koša, a to podľa najaktuálnejšej verzie cenovej štatistiky Európskej komisie „Mobile and Fixed broadband Prices“. Produktový kôš bude Úrad pravidelne na ročnej báze prehodnocovať.

2. Pripomienka: Podmienky aukcie zvyšujú riziko vysokých cien mobilných služieb v SR.

Kľúčový celospoločenský benefit vytvárajúci pozitívny multiplikačný efekt v národnom hospodárstve sú nízke ceny služieb a ich vysoká kvalita. Toto je možné dosiahnuť len podmienkami/intervenciami na strane štátu, ktoré vedú k vytvoreniu spravodlivej hospodárskej súťaže. Dá sa to dosiahnuť jedine nastavením takých pravidiel, ktoré vedú v kontexte s legislatívou EÚ k takým podmienkam, kedy sa umožní plnohodnotná nezávislá existencia všetkých operátorov na mobilnom telekomunikačnom trhu.

Po analýze v súčasnosti Úradom prezentovaných podmienok aukcie vo verejnej konzultácii sme presvedčení, že táto aukcia, ak sa nič nezmení, neumožní rovnocenný rozvoj a udržanie sa na trhu všetkých 4 mobilných operátorov. Súvislosť medzi počtom mobilných operátorov na trhu a cenovou úrovňou na trhu mobilných služieb bola viac razy preukázaná. Jedna z najaktuálnejších štúdií od renomovanej spoločnosti Rewheel („The state of 4G and 5G pricing, 1H2023 – Inflation edition“)⁷ dokonca hovorí, že v krajinách OECD a EÚ „mala skoro dvojciferná inflácia v roku 2022 dopad na mierny nárast cien na trhoch, kde sú prítomní len 3 mobilní operátori, pričom nemala významný vplyv na trhy, kde sú prítomní 4 mobilní operátori. Takmer na všetkých trhoch s 4 mobilnými operátormi mesačné ceny klesli alebo zostali rovnaké napriek priemernému inflačnému rastu okolo 9%“.

⁷ Zdroj:

https://research.rewheel.fi/downloads/The_state_of_4G_5G_pricing_18_release_1H2023_PUBLIC_VERSION.pdf

Hlavným problémom, ktorý sme po štúdiu podmienok aukcie opätovne identifikovali, bolo nerovnomerné rozdelenie spektra medzi 4 mobilných operátorov, aby si mohli plnohodnotne konkurovať sieťami 5G. Tak isto sme opätovne identifikovali prílišnú fragmentáciu v aukcii ponúkaných frekvencií na 900 MHz aj 2100 MHz len na 2 x 5 MHz, čo podľa našich informácií neumožňuje poskytovanie moderných 5G služieb v dostatočnej kvalite.

Sme radi, že Úrad prihliadol k našej predchádzajúcej pripomienke, ktorou sme namietali „mrhanie“ spektrom 900 MHz, teda vyžadovanie od všetkých operátorov, ktorí by získali B bloky spektra v 900 MHz povinnosť prevádzkovať sieť 2G až do 31.12.2030. **Na druhej strane, v dokumentácii chýba ekonomické zdôvodnenie zľavy vo výške 3 000 000 € (tri milióny eur), ktorú Úrad plánuje dať každému z operátorov, ktorý bude na získanom pásme 900 MHz naďalej až do 31.12.2030 prevádzkovať sieť GSM a zaviazá sa ju poskytovať formou národného roamingu iným operátorom. Nakoľko hodnotíme formu záväzku, ktorú Úrad v podmienkach aukcie zvolil, ako prakticky nevyožiteľnú a bez pevne stanovenej ceny za služby (záväzok z minulej aukcie je predmetom súdneho sporu⁸), Úrad tak operátorom, ktorí v súčasnosti poskytujú v pásme 900 MHz služby GSM, teda 3 veľkým operátorom (Orange, O2, Telekom), ak preberú záväzok národného roamingu, ktorý je prakticky nevyožiteľný, poskytne nezdôvodnenú zľavu 3 milióny €. Domnievame sa preto, že môže jednať o neoprávnenú štátnu pomoc pre uvedených 3 operátorov.**

Na dôvažok, vzhľadom na to, že Úrad podľa vlastných slov⁹ pomohol zabezpečiť uvedenému operátorovi fungovanie na trhu prostredníctvom národného roamingu len do konca roka 2025, je na úvahu či nie je záujmom Úradu, vzhľadom na nevyožiteľnosť národného roamingu podľa podmienok aukcie, ustanoviť trh len s 3 operátormi s vyššími cenami služieb a ešte im poskytnúť aj bezdôvodne zľavu na frekvencie. Takáto politika by bola v zjavnom rozpore so záujmami občanov a firiem v Slovenskej republike a navyše v rozpore so schválenými strategickými dokumentami Európskej únie.

Úrad v rámci prípravy aukcie nezohľadnil ani zdieľanie sietí, ktoré nedávno oznámili operátori Slovak Telekom a O2¹⁰. Zo zverejnených informácií je zrejmé, že zdieľanie mobilných sietí prinesie uvedeným operátorom finančné úspory a menšie nároky na využitie frekvenčného spektra, keďže operátori svoje spektrá pri zdieľaní sietí spoja. O to prekvapivejšie je výrazné zdražovanie služieb O2¹¹, ku ktorému tento operátor nedávno pristúpil. **Je teda zrejmé, že riziko zdražovania služieb sa už stalo realitou a Úrad nezohľadnením zdieľania sietí v podmienkach aukcie poskytuje uvedeným 2 operátorom možnosť realizovať ešte väčšie zisky na úkor spotrebiteľov.**

Preto požadujeme predovšetkým zvýšiť minimálny prídel frekvenčného spektra pri frekvenciách 900 MHz a 2100 MHz na blok 2 x 10 MHz na 1 operátora pre všetkých 4 operátorov, aby mohli efektívne súťažiť na trhu a aby sa zabezpečila nízka úroveň cien mobilných služieb, pričom pri minimálnych limitoch na 1 operátora by malo zo strany Úradu dôjsť k primeranému zníženiu minimálneho spektra pre operátorov, ktorí ho budú spolu zdieľať. V prípade, že Úrad nedisponuje dostatkom spektra v 900

⁸ Vid'. <https://zive.aktuality.sk/clanok/151718/telekom-zazaloval-4ku-sud-mu-dal-za-pravdu-konkurent-ma-zaplatit-miliony-eur/>

⁹ Vid'. <https://zive.aktuality.sk/clanok/BnLGv4C/sef-regulatora-k-dohode-orangeu-so-4kou-co-si-o-nej-mysli-a-aky-by-mohol-byt-dalsi-krok/>

¹⁰ Vid'. <https://zive.aktuality.sk/clanok/QNM7EIn/na-slovensku-budu-telekom-a-o2-zdielat-siete-su-pred-podpisom-zmluvy-vieme-viac/> alebo <https://zive.aktuality.sk/clanok/RH00wqv/potvrdena-telekom-s-o2-idu-zdielat-svoje-mobilne-siete-slubuju-vyssie-pokrytie-aj-viac-kapacity/>

¹¹ Vid'. <https://zive.aktuality.sk/clanok/mXXVXWG/velke-zdrazovanie-v-o2-rastu-ceny-volani-sprav-a-dat-aj-o-desiatky-percent/>

MHz alebo 2100 MHz, je podľa našich informácií možné prideliť bloky na využitie 5G sietí v iných frekvenčných pásmach, ktoré sú uvedeným frekvenčným pásmam blízke¹².

Tiež požadujeme, aby Úrad v podmienkach aukcie analýzou zdôvodnil výšku zľavy 3 milióny € a realizoval posúdenie štátnej pomoci. Zároveň požadujeme od Úradu konkretizáciu podmienok, nielen cenových, ale aj takých, ktoré zabezpečia vymožitelnosť národného roamingu a bezodkladné začatie jeho poskytovania, a to vrátane ekonomického zdôvodnenia, ktoré bude v súlade s ekonomickým zdôvodnením výšky zľavy 3 milióny €.

Zároveň sme identifikovali nejednotné „mediobdobie“ medzi skončením súčasnej platnosti licencií na spektrum v aukcii a jeho nového pridelenia na základe výsledku aukcie. **Preto požadujeme od Úradu transparentné vysvetlenie a vyriešenie týchto nezrovnalostí.**

V tomto kontexte si dovoľujeme odkázať aj na nasledovné príklady zo zahraničia a s nim súvisiace úvahy:

- Ako vyplýva z rozsudku Európskeho súdneho dvora vo veci **C-462/99 Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH et al. zo dňa 22. 5. 2003**, národná legislatíva týkajúca sa pridelovania rádiových frekvencií musí byť nastavená tak, aby zaisťovala rovnosť príležitostí pre rôznych operátorov a tým garantovala nerušenú hospodársku súťaž¹³. Informácia od Európskej komisie vo veci Bouygues ešte uvedený princíp ďalej rozvíja, keď uvádza že členské štáty sú tiež oprávnené v rámci svojej regulačnej úlohy zvoliť si spôsob pridelovania licencií, ktorý najlepšie **zodpovedá potrebe podporovať rozvoj inovatívnych služieb a hospodárskej súťaže**.¹⁴
- Pojem diskriminácie je v európskom právnom rámci dlhodobo vykladaný tak, že ak má byť jeho význam naplnený, musí byť preukázané, že s (i) obdobnými prípadmi bolo nakladané rozdielne, (ii) čo viedlo k znevýhodneniu určitých osôb oproti iným osobám, (iii) bez toho, aby takéto rozdielne nakladanie bolo odôvodnené existenciou podstatných objektívnych rozdielov¹⁵.
- Ukazuje ako nevyhnutné prijať takú reguláciu mobilného segmentu trhu, ktorá povedie k uvoľneniu súčasnej neefektívnej štruktúry troch veľkých mobilných operátorov a posilní postavenie jedného alebo viacerých nových poskytovateľov mobilných komunikačných služieb. Platí pritom, že ak má takýto nový operátor byť schopný skutočne na trhu mobilných komunikačných služieb konkurovať existujúcim operátorom, musí mať nutne prístup

¹² Vid'. napríklad: <https://www.nokia.com/thought-leadership/articles/spectrum-bands-5g-world/>

¹³ Vid'. Rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-462/99 Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH et al. zo dňa 22. 5. 2003, odstavce 90: „national legislation such as that at issue in the main proceedings must be deemed to ensure equality of opportunity for different economic operators and therefore guarantee undistorted competition.“

¹⁴ Vid'. Informácia od Európskej komisie Európskej komisie vo veci štátnej podpory č. SA.29191 (2011/NN) – Francie zo dňa 10. 5. 2011 – Pridelenie štvrtej licence UMT: „Les Etats membres sont également fondés à retenir, dans le cadre de leur rôle de régulation, le mode d'attribution qui répond le mieux à la nécessité de promouvoir le développement des services innovateurs et de la concurrence.“

¹⁵ Vid'. napríklad spojené prípady ESD 17/61 a 20/61 Klöckner-Werke and Hoesch v High Authority [1962]: „For the High authority to be accused of discrimination it must be shown to have treated like cases differently, thereby subjecting some to disadvantages as opposed to others, without such differentiation being justified by the existence of substantial objective differences.“ Podobne napríklad C-351/98 Španielsko vs. Európska komisia [2002] ECR I-8031

k frekvenčnému pásmu pod 1 GHz, ktoré sú pre poskytovanie dnes využívaných mobilných komunikačných služieb nezastupiteľné.

- Z podstaty vyššie uvedených premís vyplýva, že je nevyhnutné prijať také rozhodnutia, ktoré budú smerovať k posilneniu hospodárskej súťaže, pričom všetci účastníci súťaže musia mať nediskriminačný prístup k vlastnému poskytovaniu mobilných komunikačných služieb vo frekvenčných pásmach pod 1 GHz, menovite v úsekoch 800 MHz a 900 MHz.
- Cieľ podpory hospodárskej súťaže na území členských štátov vyplýva priamo z textu relevantných európskych dokumentov, ako napríklad Smernica parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií (recitál, ods. 156) ale napríklad aj Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2017/899 zo dňa 17.5.2017 o využívaní frekvenčného pásma 470-790 MHz (recitál, odst. 7).
- Mimo iné, britský Ofcom vo svojom vyhlásení aukcie rádiových frekvencií 700 MHz a 3,6-3,8 GHz definuje¹⁶ plnohodnotného a konkurencieschopného sieťového operátora, ako spoločnosť, ktorá kontroluje veľkoobchodný prístup k celonárodnej rádiovkej prístupovej sieti, pričom vyvíja na svojich konkurentov efektívny tlak v zmysle poskytovania plnohodnotných služieb, konkurencieschopných cien, možnosti voľby a inovácií. Ďalej Ofcom uvádza, že verí, že je v najvyššom záujme spotrebiteľov, aby na trhu existovali aspoň 4 plnohodnotní sieťoví operátori. Vytvorenie jedného nového silného infraštruktúrneho operátora s adekvátnou spektrálnou výbavou by jednoznačne viedlo k adekvátnemu zvýšeniu konkurenčného prostredia a tlaku na súčasných operátorov na zníženie cien pre koncových používateľov (spotrebiteľov).

3. Pripomienka: Neprimerane nízke rozvojové kritériá siete (rozsah pokrytia sieťou bez určenia minimálneho technologického štandardu) pre frekvencie 900 MHz a nedostatočné vyžadovanie pokrytia diaľničných a železničných koridorov sieťou 5G znamenajú, že Úrad nevytvára primeraný tlak v kontexte európskej legislatívy na zabezpečenie skvalitnenia mobilných služieb v SR.

V Slovenskej republike využíva na cestu do práce, z práce resp. na uspokojovanie svojich rodinných potrieb väčšina obyvateľstva verejnú dopravu. Využívanie verejnej dopravy je mimoriadne dôležité najmä v kontexte cieľov Zelenej politiky definovanej Európskou komisiou. Jej dosiahnutie bez výrazného zníženia emisií v oblasti individuálnej dopravy prakticky nie je možné. Preto považujeme za nevyhnutné, aby podmienky aukcie zahŕňali aj povinnosť pokryť sieťou 5G prostredníctvom kombinácie spektra 900 MHz a 2100 MHz všetky hlavné diaľničné a železničné koridory v SR, a to aj tie, ktoré budú postavené počas doby platnosti licencie na frekvenčné spektrum. Seniori v rámci JDS dlhodobo kritizujú, že tieto koridory sú pokryté nedostatočne a kvalita najmä mobilných dátových služieb je nedostatočná.

Preto požadujeme do podmienok aukcie zahrnúť podmienku pokrytia železničných a cestných koridorov v rozsahu aspoň 90 % ich dĺžky – jedná sa nielen o Úradom doplnené diaľničné a železničné koridory, ale aj cestné koridory ciest 1. triedy a železničné koridory spájajúce mestá nad 10 000 obyvateľov.

¹⁶ Vid': https://www.ofcom.org.uk/data/assets/pdf_file/0020/192413/statement-award-700mhz-3.6-3.8ghz-spectrum.pdf (body 4.8 a 4.9)

Zároveň ako úplne nevyhovujúce hodnotíme požiadavky na pokrytie obyvateľstva sieťou 900 MHz bez stanovenia minimálneho technologického štandardu. Takáto úroveň je úplne nedostatočná a nevyhovujúca vzhľadom na zvyšujúci sa význam mobilných komunikačných služieb, a to predovšetkým mobilných dátových služieb, a to v rastúcej miere aj pre seniorov. Seniori mobilné dátové služby využívajú a v budúcnosti budú ešte viac využívať na osobnú komunikáciu, zdieľanie fotografií a videí s príbuznými, získavanie kultúrnych, nákupných a zdravotných informácií z web stránok, kontakt s lekárom, zábavu (hry, sledovanie videa), ale aj kontakt s so samosprávou alebo s o štátnou správou. Okrem toho budú mobilné dátové služby do budúcnosti seniormi čoraz viac využívané napríklad aj na zdravotný monitoring a celkový spôsob komunikácie so svojim lekárom v rámci postupnej implementácie telemedicínskych riešení.

Preto požadujeme do podmienok aukcie zahrnúť povinnosť pokrytia 95 % obyvateľstva sieťou 5G, ako je to podľa našich informácií štandardom pri iných aukciách frekvenčného spektra aj v zahraničí.

Vzhľadom na vyššie uvedené pripomienky žiadame Úrad o zásadné prepracovanie podmienok aukcie a o zopakovanie verejnej konzultácie. Vzhľadom na dostatočne časovo vzdialené termíny expirácie frekvenčného spektra, ktoré je predmetom aukcie, nie je Úrad v žiadnom prípade v časovej tiesni. Žiadame tiež zapojenie zástupcov chudobou ohrozených občanov, vrátane seniorov, do procesu prípravy podmienok aukcie, aby v nich mohli byť reflektované ďalšie naše pripomienky.

Michal Kotian

JDS

Martin Halás

IVRA